Gemeente Amsterdam

# Reactie MenA op presentatie BG3 en OHMP

| | |
|---|---|
| Aan | UvA, 5.1.2,e |
| Van | 5.1.2,e en 5.1.2,e en Archeologie |
| Kopie aan | 5.1.2,e |
| Datum | 1 mei 2020 |

Geachte heren,

Tijdens twee gezamenlijke sessies met de RCE op 7 en 14 april heeft MenA kennis genomen van de laatste plannen voor BG3 en OMHP in het kader van het Strategisch Masterplan Universiteitskwartier. Deze deeluitwerkingen gaan, als onderdeel van het Strategisch Masterplan Universiteitskwartier, binnenkort het bestuurlijk traject in. MenA geeft hierbij graag een eerste informele reactie op hoofdlijnen.

De ontwerpopgaven rondom BG3 en OMHP zijn deelprojecten binnen de gehele herontwikkeling van het Binnengasthuiscomplex en zijn programmatisch onlosmakelijk verbonden met de totale transformatieopgave van het Universiteitskwartier. MenA bekijkt derhalve de deelprojecten in het licht van de totale ontwikkeling.
Juist vanuit een visie op het totale gebied is het mogelijk om tot een coherent stedenbouwkundig en programmatisch concept te komen dat recht doet aan de aanwezige cultuurhistorische waarden en die de kwaliteiten van het gebied als totaal versterken.

Het gebouwcluster Oude Manhuis Poort aan de noord-oostzijde van het Universiteitsgebied bestaat naast het achttiende eeuwse oude mannenhuis uit meerdere gebouwen met een gezamenlijke ontsluiting vanaf, het monumentale carré.
Het plan bestaat uit herstel en restauratie van een deel van de aanwezige gebouwen. Verder wordt een bouwdeel uit de jaren '60 aan de Slijkstraat vervangen door nieuwbouw, waarbij een besloten voorplein ontstaat en een verbindende glazen verkeerszone wordt geïntroduceerd. Een bestaand hof wordt dichtgezet.
Daarnaast bestaat de wens tot het maken van een directe verbinding vanuit de Agnietenkapel met het OMHPcluster, middels een nieuwe loopbrug over de Oudezijds Achterburgwal in combinatie met een nieuw te maken entree in één van de grachtengevels.

De ontwerpopgave bij BG3 spitst zich toe op de wens een stedenbouwkundige scheiding aan te brengen tussen het universiteits- en bewonersdeel.
De oorspronkelijke entree in de zijgevel van het administratiegebouw van Van der Mey wordt hersteld. Achter het administratiegebouw uit 1916 worden drie opties voorgesteld:

- Van het bestaande paviljoen, ontworpen door Theo Bosch, blijft de hoofd vorm gehandhaafd. Het bestaande verbindingslid tussen het paviljoen en het administratiekantoor wordt verwijderd. Daarnaast worden de gevels van het paviljoen van

Theo Boschgewijzigd waarbij de plint wordt open gemaakt. Verder wordt de indeling gewijzigd waarbij het betonnen trappenhuis komt te vervallen. Bij een tweede variant op deze optie wordt een nieuwe gevel toegevoegd.

- Het Theo Bosch paviljoen wordt gesloopt ten behoeve van een nieuw volume direct tegen het administratiegebouw gesitueerd.
- Het Theo Bosch paviljoen wordt gesloopt waarbij op het plein voor de tweede Chirurgische kliniek een vrijstaand nieuw volume komt dat door middel van een poort met het administratiegebouw wordt verbonden.

In de eerste optie wordt het paviljoen van Theo Bosch, dat deel uitmaakt van het rijksmonument, volledig getransformeerd; in de andere twee opties wordt het gebouw gesloopt. Een variant met behoud van de aan het paviljoen toegekende architectonische kwaliteiten ontbreekt.

De aanwezige cultuurhistorische waarden, (zie bijlagen voor waarderingen) vormen voor MenA de basis voor de beoordeling van de gepresenteerde plannen . De uitgangspunten voor interventies in en modificatie van de gebouwen en het gebied dienen de bestaande cultuurhistorische waarden te zijn; Hiervoor is een analyse van de waarden en kwaliteiten van zowel het gebied als geheel als de gebouwen afzonderlijk nodig. De analyses geven inzicht waar de mogelijkheden tot interveniëren bestaan en welke (monumentale) kwaliteiten kunnen worden benut en eventueel versterkt. De gepresenteerde plannen getuigen echter niet van een dergelijke grondslag . Inmiddels is weliswaar van een deel van de gebouwen een nadere bouwhistorische verkenning uitgevoerd; deze zijn nog niet in de plannen is betrokken.

Op de beoogde ontwikkeling van BG3 kan MenA daarom helaas niet anders dan negatief reageren. Het paviljoen van Theo Bosch is als onderdeel van het Rijksmonument beschermd en is een architectonisch waardevol object. De voorstellen voor transformatie danwel volledige sloop van het paviljoen gaan ten kosten van monumentale waarde.

Positief is dat in de plannen voor het gebouwcluster OMHP, de oorspronkelijke OMHP, wordt gerestaureerd. Hier worden nieuwe monumentale ruimten ingericht, wat een kwaliteitsimpuls geeft aan de kern van het complex. De plannen gaan verder uit van het nagenoeg volledige vervangen van de bebouwing van architect Leupen. Het plan voorziet onder andere in het dichtzetten van een lichthof wat gevolgen heeft voor de daglichttoetreding tot het gebouw aan de Oudezijds Achterburgwal. Het bestaande volume van Leupen aan de Slijkstraat bestaat uit een aantal collegezalen van verschillend formaat. De invullingen die Leupen heeft ontworpen getuigen echter van architectonisch vernuft en zijn kwalitatief hoogwaardig. De vraag werp zich derhalve op of deze ruimten geen aanleiding bieden voor herbestemming in plaats van volledige nieuwbouw. Wederom ziet MenA kansen om vanuit de aanwezige cultuurhistorische waarden tot een functioneel ontwerp te komen. In de bijlage zijn de aanwezige cultuurhistorische waarden beschreven.
De wens tot het verbinden van de Agnietenkapel met het nieuwe aulacomplex is begrijpelijk. De locatie van de verbinding dient echter zodanig te worden gekozen, dat geen schade aan de monumentale gebouwen wordt toegebracht. De beoogde toegang via de gave achttiende-eeuwse gevel van het Rijksmonument aan de Oudezijds Achterburgwal leidt tot een aantasting en zal op een andere wijze tot stand moeten komen

Door juist integraal (stedenbouwkundig, cultuurhistorisch en programmatisch) naar het totale gebied te kijken kan een functioneel en ruimtelijk kwalitatief hoogwaardig plan worden ontwikkeld dat voorziet in de programmatische wensen van de UvA en recht doet aan het bijzondere karakter van het Binnengasthuisterrein.

We hopen met de genoemde aandachtspunten een positieve bijdrage te leveren aan het verdere ontwikkelproces en kijken met belangstelling uit naar de verdere planvorming.

Met vriendelijke groet,

5.1,2,e

5.1,2,e

Monumentenadviseur
Monumenten en Archeologie